

Outoliini

(helmikuu 2023)

45'

elektroninen ääni: sävellys, äänisuunnittelu, esiintyjien äänivalmennus ja äänitys koreografi Laura Jantunen ja työryhmän Outoliini-teoksessa

Olin tammi-helmikuussa 2023 mukana monitaiteellisessa työryhmässä, jossa valmistimme yhdessä viiden viikon työskentelyperiodin aikana Outoliini-tanssiteoksen. Työryhmään kuuluivat esiintyjät Pauliina Sjöberg, Pääsky Miettinen, koreografi/esiintyjä Laura Jantunen, esiintyjä/musiikkivalmentaja Sofia Keto-Tokoi (jonka piti alun perin olla teoksen kolmas esiintyjä, mutta loukkaantumisen vuoksi Laura päätyi esiintymään teoksessa hänen sijastaan), valosuunnittelija Ilmari Pesonen, scenografi Miina Kujala ja esitysdramaturgi Pipsa Enqvist. Teos oli Teatterikorkeakoulussa opiskelevien Pauliinan, Lauran ja Ilmarin taiteellinen lopputyö. Työskentelimme arkipäivisin teoksen kanssa joka päivä n. klo 10-16.

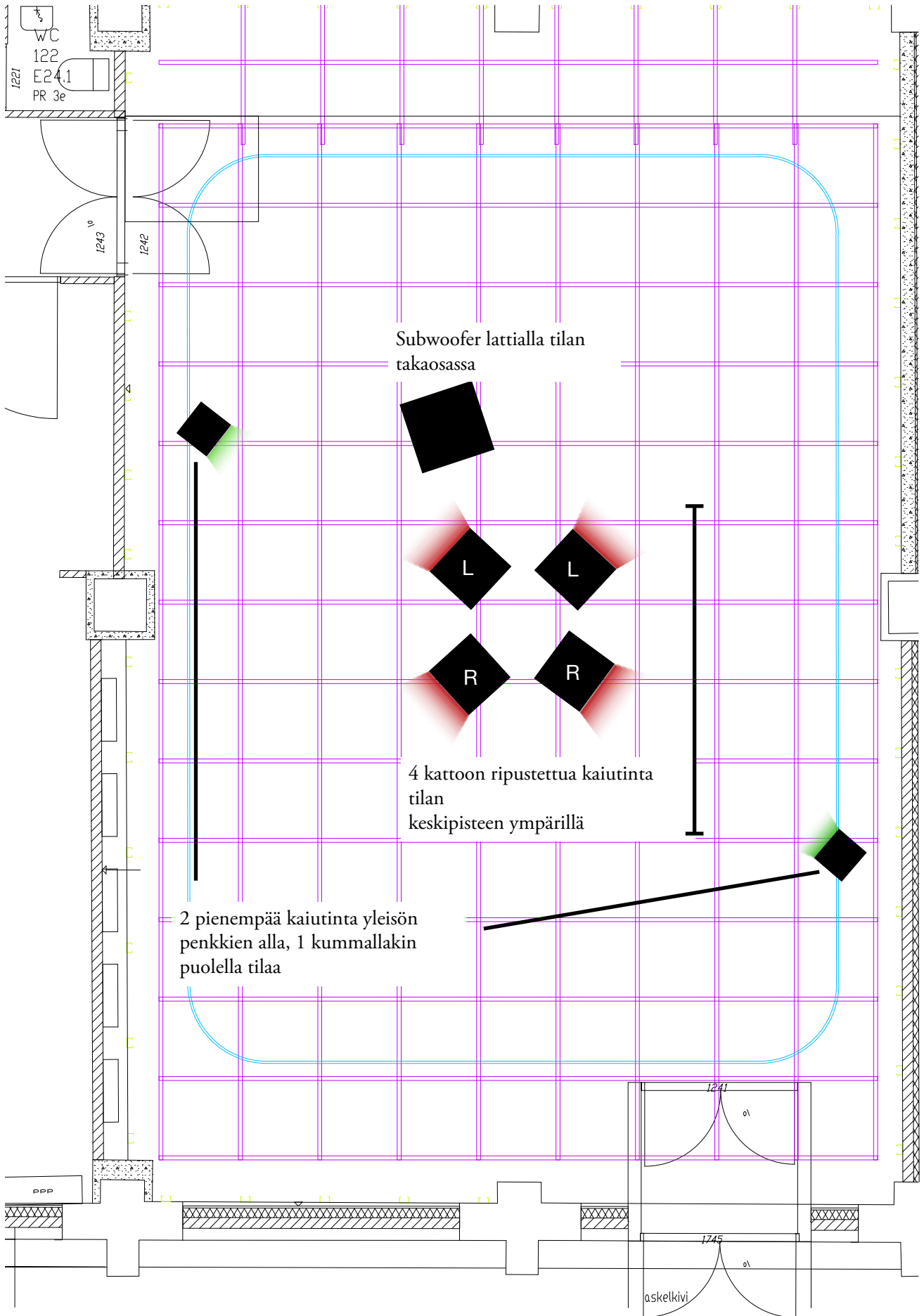
Outoliinin lähtökohta on oudon läheisyyden tematiikka – kaikki ihmisyyden sellainen söpö, hassu, intiimi tai ällöttäväkin, joka kunkin ihmisen elämässä jää suurelta osalta näkemättä.

“Tuijotan hänen kainalooan. Tuijotan sitä, kunnes tila avautuu ja pääni voi tunkeutua syvälle hänen kainalokuoppaansa.” (Lauran teksti)

Teoksen ääni on toteutettu 5-kanavaisella kaiutinjärjestelmällä. (seuraavalla sivulla)

Outoliini

Ensi-illassa käytetty kaiutinasettelu

Kaiutinjärjestelmän tuplastereopari katossa ylhäällä tuottaa tilaan tasaisen äänen, jolla on mahdollista operoida oikea-vasen -akselilla. 2 katsomoiden alla sijaitsevaa kaiutinta mahdollistavat lähellä-kaukana-äänien, ja samalla myös operoinnin yläkaiuttimien ja alakaiuttimien välillä. Kun ääni kuuluu kaikista yhtä aikaa, se on hyvin täyteläinen ja tuntuu ympäröivän katsojan. Lisäksi tilassa on lavastelementtinäkin käytössä oleva subwoofer.

Teoksen ääni koostuu yhtä lasipurkista äänitettyä samplea lukuunottamatta kokonaan ihmisäänen tuottamista äänistä. Työskentelyperiodin alkupuolella vedin esiintyjille 2 workshop-päivää, joiden aikana harjoittelimme eri tiheyksisiä äänimaisemia ja toistemme kuuntelemista mm. Pauline Oliveroksen harjoituksiin perustuen. Äänitin näinä workshop-päivinä esiintyjien lauluimprovisaatiota, sekä äänimaisemia joita he loivat ohjeistuksessani. Äänimaisemat perustuivat dramaturgi Pipsa Enqvistin vetämiin tekstiharjoituksiin, joissa koitettiin löytää ”outoliinien kieli”. Tekstiharjoituksiin osallistui koko työryhmä. Sitä kautta avautuivat mm. mimimöö-maailma, nelipäiseksi rotaksi kutsumani ilmaisu, jota on teoksen viimeisessä soolossa (Pauliinan soolo, jossa hän käyttää keltaista nyörimöykyä osana koreografiaa), sekä kaikenlainen pieni ja hienovarainen, outo ääni jota teoksen alun ja lopun äänimaisemassa on.

Lauluharjoitukset perustuivat yksinkertaisiin ohjeisiin, kuten ”Laula muiden laulamiin ääniin sopiva ääni”, ”Laula tilassa kuulemasi ääni”, ”Laula ääni jota kukaan ei ole vielä laulanut”, tai ”Laula ääni toisen laulajan vierestä, ja vaihda ääntä kullakin kertaa”. Muutamia improvisaatioita teimme myös niin, että annoin esim. yläsäviharmonioihin perustuvia alkuääniä, joista laulajat saivat vapaasti lähteä hakemaan jatkoa. Minua kiehtoi erityisesti hyvin kiinteä, nasaali ”EE”-ääni, jota harjoittelimme workshoppeissa tuottamaan. Tässä musiikkikasvatustakin opiskellut Sofia Keto-Tokoi oli suuri apu.

Outoliinissa on 5 erillistä musiikkia: alkumöminä, Kainoliini, Kissat valossa, Nelipäinen rotta, ja loppumöminä. Näistä Kainoliini, Kissat valossa, ja Nelipäinen rotta ovat eniten musiikillisesti itsenäisiä. Kainoliini on musiikeista pisin ja aktiivisin ja siinä kuullaan paljon myös minun omaa ääntäni (sekä sitä mainitsemaani lasipurkkia). Kissat valossa on Pääsky Miettisen soolon (missä Iris pukee cowboy-pöksyryijyn päälleen) musiikki, joka on sävelletty käyttäen lauluimprovisaatioäänitteitä materiaalina. Nelipäinen rotta on nopeasti heittelevä, kollaasimainenkin musiikki, joka on Pauliina Sjöbergin soolon musiikkina.

Olin koonnut harjoitusprosessin aikana musiikin itselleni 5-raitaiseksi Logiciin, josta ajoin ja mikksasin äänet tilassa livenä. Teoksen videotaltioinnissa on tilasta äänitetty ääni, josta kuulee sekä kaiken kaiuttimista tulevan äänen, että myös esiintyjien itsensä tuottaman äänen, joka on välillä erillistä ja välillä taas reagoi vahvastikin juuri kaiuttimista tulevaan ääneen.